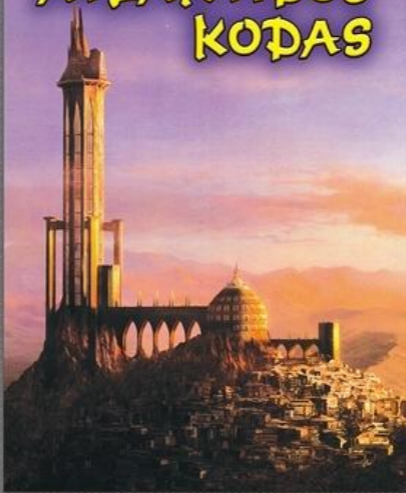

SF

eridanas

Clive Cussler

ATLANTIDOS KODAS

447

PASAULINĖS FANTASTIKOS AUKSO FONDAS

Knjgute.lt

Clive Cussler

ATLANTIDOS KODAS

Mokslinės fantastikos romanas

Pirma juoda obsidiano kaukolė buvo atrasta Antarktidos ledynuose, vėliau apleistoje Kolorado valstijos kasykloje. Čia aptinkami ir prieš 9 tūkstančius metų išnykusios civilizacijos rašmenys.

Netrukus paaiškėja, kad juodąsias kaukoles, rašmenis, žlugusios civilizacijos meno dirbinius medžioja amoralių fanatikų grupė, pasivadynusi Keturtoja imperija.

Pavyksta išsiaiškinti, jog beveik prieš 10000 metų į Žemę smogusi kometa sukėlė gigantišką katastrofą. Tačiau ši kometa turėjo dvynę, kuri apsukusi gigantišką elipsę, po kelių mėnesių irgi smogs mūsų planetai...

Iš anglų kalbos vertė VIDAS MORKŪNAS

Serija "Pasaulinės fantastikos Aukso fondas"

447 tomas. Serija įkurta 1990m.

Clive Cussler - ATLANTIS FOUND

New York, Berkley, 2000

Copyright © 1999 by Clive Cussler

By arrangement with Peter Lampack Agency, Inc. 551 Fifth Avenue, Suite 1613, New York, NY 10176-0187 USA

Cover art copyright © by Martin McKenna, 2007

Vertimas į lietuvių kalbą © leidykla "Eridanas", 2007

Elektroninė versija © Knygute.lt, 2012

PROLOGAS

SUSIDŪRIMAS

7120-ieji metai pr. Kr.

Kanada, ten, kur dabar tyvuliuoja Hudzono įlanka

Kometa atskriejo iš tolybių. Ji, kaip ir išorinės Saulės sistemos planetos, anksčiau nei prieš puspenkto milijardo metų susiformavo iš neprėpiamo akmenų bei ledo, dulkių bei tarpžvaigždinių dujų debesies ir iš pradžių buvo panaši į ūką. Pabiros dalelės sukibo į kietą mylios skersmens kūną, ir šis be garso nulėkė per kosmines tuštumas, brėždamas aplink Saulę neįtikėtinai ištemptą elipsinę orbitą, kurios afelis taškas buvo pusiaukelėje iki artimiausių žvaigždžių. Apskrieti aplink Saulę kometai prireikdavo tūkstantmečių.

Jos branduolį sudarė užšalusio vandens, anglies monoksido, metano bei netaisyklingos formos metalinių skeveldrų santalka. Kometa buvo tarytum purvina sniego gniūžtė, Kūrėjo aklai mesta į erdvę. Vis dėlto, kai šis dangaus

kūnas apriesdavo Saulę ir nuskriedavo savo afelio - toli už sistemos ribų - link, šviesulio spinduolis kassyk sureaguodavo su branduoliu ir sukeldavo stebėtinus pokyčius. Bjaurusis ančiukas pamažu virto nuostabia gulbe.

Kometa absorbavo šiluminius, radioaktyviuosius bei ultravioletinius Saulės spindulius ir keitėsi. Pirmiausia susidaręs gigantiško ilgio kablelis ilgainiui virto švytinčiu mėlyno atspalvio šleifu, kuris vėduoklišku puslankiu driekėsi paskui branduolį devyniasdešimt milijonų mylių. Galiausiai pakito ir ši povo uodega - iš abiejų jos šonų nutįso dvi daugiau nei milijono mylių ilgumo baltutėlės ataugos, panašios į žuvies pelekus.

Kaskart, apskriejusi aplink Saulę, kometa netekdavo dalies branduolio ledo. Jei ji būtų gyvavusi dar du šimtus milijonų metų, ledo galiausiai būtų nebelikę išvis ir dangaus kūnas būtų subyrėjęs į dulkių debesį bei smulkius meteoritus. Tačiau kometai buvo skirtas kitoks likimas. Ji jau nebeišlėkė iš sistemos ir netgi nebeapskriejo Saulės. Kūrėjo valia - arba fizikos dėsniai - nuostabiai keliauninkei lėmė ne ilgą ir gėdingą agoniją bejausmėje kosmoso tuštumoje, o kur kas įspūdingesnę žūtį. Paskutiniajame gyvavimo etape kometa praskriejo

vos už devynių šimtų tūkstančių mylių nuo Jupiterio ir, giganto traukos veikiamas, pasuko pražūtinga kryptimi, kur neišvengiamai turėjo susidurti su trečiąja planeta, kurią šios gyventojai vadino Žeme.

Akinamai tviskėdama, kometa - gravitacinio lauko veikiamas jos greitis išaugo iki šimto trisdešimties mylių per sekundę - keturiasdešimt penkių laipsnių kampu įsiveržė į viršutinius atmosferos sluoksnius. Kietoji keturių milijardų tonų svorio ir kelių kubinių mylių tūrio kometos masė akimirksniu įkaito iki baltumo bei ėmė byrėti gabalais. Po kelių sekundžių pasmerktoji, virtusi milžinišku ugnies kamuoliu, rėžėsi Žemės paviršium. Gigantiškas išlaisvintos kinetinės energijos kiekis planetos plutoje išrausė ertmę didumo sulig Havajų salynu. Kometos branduolys, sujudinęs neapsakomo dydžio vandens ir žemių apimtis, visiškai išgaravo.

Žemę supurtė dvylikos balų drebėjimas. Su dumblu bei grumstais į aukštybes išlėkė milijardai tonų garais virtusio vandens. Į skylę atmosferoje, prasižiojusią virš susidūrimo taško, tvoskė ugninis įkaitusių pamatinių uolienuų fontanas; pasiekęs stratosferą jis į suborbitas išsviedė išdraskytas žemės įsčias, kurios netru-

kus grįžo atgal - išlijo pražūtingu meteoritų lietumi. Visoje planetoje liepsnų uraganai rijo miškus. Tūkstantmečius snaudę ugnikalniai prabudo ir gilių giliausiomis skystos lavos jūromis užliejo milijonų kvadratinų mylių plotus. Saulę mažne metams užstojo atmosferon išmesti pelenai, suodžiai bei dulkės; į tamsą nugrimzdusioje planetoje įsivyravo nulinė temperatūra.

Kai tik kometa rėžėsi į Žemę, šią užgriuvo globaliniai klimato pokyčiai. Iš pradžių temperatūra ašigaliuose pakilo iki trisdešimties keturiasdešimties laipsnių, ir šiaurės jūrose bei pietiniame žemyne ėmė sparčiai tirpti ledynų masyvai. Netrukus kaitra virto nuožmiais speigais, ir vos per parą žuvo visa atogrąžų bei vidutinių platumų juostos gyvūnija. Šeriuoti milžinai - mamutai - pačiame vidurvasaryje virto ledo skulptūromis su nesuvirškintomis žolėmis ir gėlėmis skrandžiuose. Medžiai, tarytum perkelti į gigantiškus pramoninius šaldiklius, taip ir suledėjo su visais lapais bei vaisiais. Iš pajuodusio dangaus keturias dienas lijo žuvimis, kurios su milijardais tonų jūros vandens pirmiau pabuvo viršutiniuose atmosferos sluoksniuose.

Pakrančių lygumas užlieję neįtikėtino aukš-

čio cunamiai, viską pakeliui naikindami, šimtus mylių brovėsi į žemynų gilumą. Tik pasiekusios kalnagūbrių papėdes ir sudužusios į uolas gigantiškosios bangos atlyžo bei nenoromis paplūdo atgal, palikdamos kalnus nuolaužų, ištisus klodus nuosėdų ir negrižtamai pasikeitusį reljefą. Upės pakeitė kryptį, ten, kur dar ką tik siūravo stepių ašuočių, sutvyuliavo jūros, didžiuliai ežerai virto bevaisėmis dykumomis. Atrodė, kad kataklizmo pasekmių grandinei nebus galo.

Smūgio banga, kurios galia prilygo milijono vandenilinių bombų sproгимui, persmelkė žemės gelmes iki pat branduolio. Nepaliaujamai dusliai grumdėdami it medžiai vėtroje susiūbavo kalnai, šlaitais dundėdami pabiro akmenys, užtelėjo lavinos. Piestu stojo dykumos ir stepės. Milžiniški žemės plutos sklypai, atsiknoję lyg miklaus chirurgo skalpeliu perpjauta apelsino žievė, kilnojosi sakytum stumdami nematomo užsižaidusio titano.

Ištisi žemynai slankiojo didžiuliais atstumais. Neaukštos kalvos akimoju tapo debesis siekiančiomis viršūnėmis. Ramiojo vandenyno dugnas siaubingai drebėjo, salos ir salynai garmėjo bedugnėn, vietoj jų paviršiun kilo naujos sausumos. Antarktida, tais laikais ply-

tėjusi į vakarus nuo dabartinės Čilės krantų, pasislinko per du tūkstančius mylių piečiau; veikiai ją užklojo vis storėjanti ledo pluta. Milžiniški ledo tyrai, dengę Indijos vandenyną ties vakariniais Australijos krantais, atsidūrė vidutinėse platumose bei ištirpo. Tas pat nutiko ir Šiaurės ašigalio dabartinės Kanados teritorijoje dangalui; pats ašigalis, pasislinkęs į atvirus vandenį, netrukus vėl užsimaukšlino ledo kepurę.

Šiurpaus masto katastrofa nepagailėjo nieko. Traukulių tąsoma žemė maišėsi su dangumi, kataklizmas vijo kataklizmą, atrodė, kad ši pragariška makalynė niekad nesibaigs. Jūrų ir žemyniniai ledynai, nei iš šio, ne iš to atsidūrė ties pusiauju bei atogražose, greitai ištirpo, todėl vanduo pakilo keturis šimtus pėdų ir vėl užliejo sausumas, jau pirmiau nuniokotas gigantiškų potvynio bangų. Sąsmaukos, Didžiąją Britaniją jungusios su Europa, kaipmat neliko. Britanija tapo sala, o tarp Azijos bei Afrikos, kur driekėsi milžiniška dykuma, sutyvuliavo įlankos, vėliau pavadintos Persų, vandenys. Nilas, derlingu slėniu didingai sruvęs į vandenyną, vakaruose skalaujantį Juodojo žemyno krantus, devyniasdešimties laipsnių kampu pakeitė tėkmės kryptį ir ėmė tekėti šiaurėn - į

Viduržemio jūrą, išsiliejusią ten, kur lūžo geologinė platforma. Šitaip, geologiniais matais - kone akimoju, baigėsi paskutinis didysis ledynmetis, trukęs gerokai trumpiau nei anksčiau.

Radikalūs Pasaulinio vandenyno kranto linijų bei vyraujančių srovių pokyčiai nulėmė mūsų planetos ašigalių nuokrypį ir sutrikdė jos sukimosi balansą. Žemės ašis kuriam laikui pakrypo net dviem laipsniais. Iš amorfinio skysčio sudarytos jūros bei vandenynai prie naujų sąlygų prisitaikė per kokius tris planetos sukimus. Kur kas inertiškesniems žemynų masėms tiek laiko nepakako, todėl vargšę sausumą pragaištingi drebėjimai purtė dar daugelį mėnesių.

Aštuoniolika metų siautėjo nuožmūs štormai, šėlo dulkių audros, plėšė kas dar nesuplėšyta, griovė kas dar nesugriauta, kol pagaliau ašigaliai stabilizavosi, planetos ašis grįžo į ankstesniąją padėtį. Ilgainiui nusistovėjo jūros lygis, priblėso uraganų įdūkis, pasikeitusios realijos suformavo naujas gamtines klimatinės zonas. Pokyčių nulemtos naujovės pamažu įsišaknijo. Dienos ir naktys pailgėjo, užtat metuose sumažėjo parų. Magnetinis Žemės polius pasislinko šimtą mylių į šiaurvakarius.

Per pirmąsias katastrofos valandas žuvo dešimtys, jei ne šimtai, tūkstančių rūšių žuvų ir kitų gyvūnų. Abiejose Amerikose išgaišo vienkupriai kupranugariai, mamutai, ledynmečio arkliai bei gigantiškieji tinginiai. Nebeliko nei kardadančių tigrų, nei milžiniškų paukščių, kurių sparnų skleistis siekė dvidešimt pėdų, nei galybės kitų žinduolių bei plunksnuočių, svėrusių per šimtą svarų. Dauguma jų sudegė miškų bei stepių gaisruose, užduso dūmais ar vulkaninėmis dujomis.

Nepagailėjo Apokalipsė ir augmenijos. Augalai, stebuklingai išlikę per pasaulinį gaisrą, vėliau vis tiek žuvo - dėl Saulės šviesos stygiaus. Tas pat ištiko ir didžiumą jūrinių vandenžolių. Iš viso Žemė neteko daugiau nei aštuoniasdešimt penkių procentų biomasės: ją sunaikino potvyniai, ugnis, audros, griūtys, nuodai atmosferoje bei visų šių nelaimių pasekmė - badas.

Jau per pirmą siaubo parą nuo žemės paviršiaus buvo šluote nušluotos žmonių visuomenės, pasiekusios aukščiausią išsivystymo lygį; dauguma jų stovėjo ant Aukso amžiaus slenksčio. Kraupi mirtis pasiglemžė milijonus gyvybių. Klestinčios civilizacijos išnyko be pėdsako, apgailėtinais saujelei išgyvenusiųjų

liko tik guostis miglotais gerovės prisimini-
mais. Tarytum sunkus karsto antvožas būtų
prislėgęs iki šiol sparčiai progresavusią žmoni-
ją. Vos per dešimt tūkstančių metų pirmykščiai
kromanjoniečiai išsivystė iki karalių, architek-
tų, statybininkų, menininkų, ir še: šimtai uni-
kalių kultūrų bei jas sukūrusių žmonių palaikai
prasmego į bendrą kapą jūrų gelmėse. Išliko,
ir tat atsitiktinai, tik paskiri daiktai ar jų frag-
mentai. Per keletą valandų neliko didžiulių
miestų bei ištisų tautų. Neregėto masto ka-
tastrofa be gailesčio sunaikino išsivystymo
viršūnėn užkopusią žmonių civilizaciją, nušla-
vė jos vaisius.

Dauguma Apokalipsę ištvėrusių žmonių gy-
veno aukštai kalnuose, kur giliuose urvuose ir
slėniuose šėlstantys gaivalai jų nepasiekė.
Kitaip nei didžiama Žemės bronzos amžiaus
gyventojų, įsikūrusių derlinguose paupiuose
bei jūrų pakrantėse, kalniečiai - klajokliai, me-
džiotojai, rankiotojai - vis dar gyveno pirmykš-
tės bendruomeninės santvarkos sąlygomis. Vis
dėlto išliko pastarieji, o jų gerokai daugiau
pasiekę broliai nugrimzdo Letoje. Pamėginkite
įsivaizduoti: iš žmonijos istorijos išbraukti ne
tik Leonardas da Vinčis, Pikasas, Einšteinas,
bet ir visi kiti praeities epochų kūrėjai, genijai,

o mūsų planetoje viešpatauja tamsuolių klajoklių barbarų gentys - ir suvoksite visą tragedijos mastą. Kažkas panašaus, beje, dėjosi ir tada, kai žlugus Romos imperijai užėjo ilgi viduramžių tamsos bei sąstingio šimtmečiai. Bet atsitiko tai gerokai vėliau ir, galima sakyti, tik Europoje; o ši nelemta kometa akimoju pražudė kone visus Žemės gyventojus, o saujelę išlikusiųjų pasmerkė niekingam vegetavimui. Virš pražuvusios civilizacijos kapų susitelkė neolito sutemos ir, lėtai slenkant amžiams, tvyrojo ilgiau nei du tūkstantmečius. Iš tos tamsos žmonija brido pamažėle, labai pamažėle - prireikė begalės aukų ir milžiniškų pastangų, kol pasirodė pirmieji būsimųjų Mezopotamijos bei Egipto civilizacijų daigai.

Tik vienas kitas išsilavinusių, protingų, kūrybingų tautų, gyvenusių lygumose ir pakrantėse, atstovas sugebėjo pasiekti aukštikalnes bei išgyventi. Susitaikę su savųjų kultūrų žūtimi, jie ir jų palikuonys visą gyvenimą iš akmens luitų rentė mįslingus stulbinamų dydžių statinius, kurie po šiai dienai lieka tyrinėtojams neįveikiama paslaptis. Tokių megalitų bei dolmenų nemažai aptinkama Europoje ir Azijoje, Didžiojo vandenyno salose bei abiejų Amerikų lygumose. Ištisis šimtmečius žmonės

stengėsi įamžinti mitinį aukso amžių negailestingai nutraukusią šiurpaus masto katastrofą ir šitaip perspėti ateities kartas. Bet praslinko tūkstantis metų, kūrėjų, statybininkų, inžinierių ainiai pamažu užmiršo savo protėvius, asimiliavosi su gentimis gyvenančiais klajokliais, ir senovinė rasė, andai sukūrusi aukščiausio lygio kultūras, galutinai liovėsi egzistuoti.

Dar šimtus metų po siaubingos nelaimės žmonės būgštavo nuo kalnų leistis gyventi į žemumas ir pavandenius. Statybininkų ir jūrinių tautos, išmaniusios techniką bei inžineriją, išnyko, drauge pražuvo ir laivų statybos, navigacijos paslaptys; apie prarastą didybę miglotai užsiminė tik primirštų legendų bei sakmių nuotrupos. Žmonės galėjo nebent viltis kada nors, tolimoje ateityje, dar atgausią išblėsusius įgūdžius ir garbinti naginguosius sentėvius kaip dievus.

Gyslose stingsta kraujas vien pagalvojus, kad žmonės bei visą jų civilizaciją pražudė purvino kosminio ledo luitas didumo sulig miesteliūkščiu, pasimetusiu kokiame nors, tarkime, Ajovos valstijos užkampyje. Smūgio pasekmės buvo ištis siaubingos. Pastarąjį kartą tokį šoką planeta buvo patyrusi prieš šešiasdešimt penkis milijonus metų - tada išgaišo

dinozaurai. Po šiurpiosios katastrofos slinko tūkstantmečiai, o žmonės naktiniame danguje sušvintančias uodeguotąsias keliauninkes vis dar laikė visų nelaimių - karo, bado, maro - pranašėmis.

Apie šią tragediją, mūsų planetą ištikusią anksčiau nei prieš devynis tūkstančius metų, byloja ir biblinė Pasaulinio tvano legenda, ir daugybė įvairių tautų mitų, sakmių. Užuominų apie kataklizmą galima aptikti olmekų, actekų, majų (senosios jų civilizacijos neatsilaikė prieš nuožmius konkistadorus) legendose. Baisias pasakas apie Žemę užtvindžiusius Didžiuosius vandenis iš kartos į kartą sekdamo visut visutėlių genčių indėnai dabartinių Jungtinių Amerikos Valstijų bei Kanados teritorijose. Ir net tokių, rodos, nepanašių tautų kaip kinai ir polineziečiai, Afrikos čiabuviai ir arabai mituose kartoja vis tas pats kone visus jų protėvius pražudžiusios nelaimės motyvas.

Vis dėlto tarp begalės mitų, sakmių bei apokrifų viena legenda - ypatinga. Ją mums paporino didysis Platonas. Praslinko jau ne vienas tūkstantmetis, o ji vis dar kaitina vaizduotę, vis žadina smalsumą ir troškimą žūtbut atskleisti paslaptį. Pradingusio žemyno paslaptį. Atlantidos paslaptį....